

Nr 135.

Ankom till Riksdagens kansli den 20 maj 1913 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående utvidgning av den mellan Maren och Saltsjön belägna delen av Södertälje kanal.

(4:e Avd.)

I en den 11 april 1913 till Riksdagen avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition, nr 250, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen besluta, att Södertälje kanal i sträckan från Maren till Saltsjön må för en kostnad, icke överstigande 600,000 kronor, utgrävas för 5,5 meter djupgående fartyg jämte särskild fördjupning för pansarbåt.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Vid bedömandet av frågan om utgrävning i samband med järnvägsanläggningen Rönninge—Ström av en viss del av Södertälje kanal lär man hava att i första hand taga i beaktande Riksdagens vid hithörande frågor föregående behandling gjorda uttalanden i ämnet.

I sådant avseende får utskottet erinra, hurusom Riksdagen i skrivelse den 30 maj 1912, i fråga om framdragandet av nämnda järnvägs-spår, uttalat önskvärldheten av att vid järnvägsanläggningen erforderliga sidoschakt måtte kunna på föreslaget sätt uttagas vid södra delen av kanalen samt i samma skrivelse, beträffande inköp av Södertälje kanal, framhållit, att ifrågasatt ombyggnad av kanalen stode i intimt samband med frågan om järnvägens framdragande å sträckan Rönninge—Saltskog, i det

*Utskottets
yttrande.*

att möjlighet erbjödes att utan någon ersättning kunna för järnvägsanläggningen uttaga erforderliga sidotag i de nuvarande kanalslänterna och sålunda utan särskild kostnad få en del av kanalutvidgningen utförd i sammanhang med järnvägsanläggningen.

Vid den utfästelse i fråga om markupplåtelse m. m., som låg till grund för Riksdagens beslut i fråga om denna järnvägsanläggning, var också, bland andra, fogat det villkor, att för banvallens och stationsplanens bildande å sträckan Igelsta—Ström erforderlig fyllnadsmassa skulle tagas utefter södra kanalen, i enlighet med visst av Södertälje kanal- och slussverksaktiebolag gjort medgivande.

Vad nu anförts synes utskottet tydligt giva vid handen, att Riksdagen avsett, att den erforderliga fyllnadsmassan skola tagas i den södra delen av kanalen (Maren—Saltsjön) ävensom att man för nedbringande av kostnaderna skall i största möjliga mån begagna sig av förefintlig möjlighet att kombinera järnvägsanläggningen med kanalens utgrävning, vilken möjlighet naturligtvis ej längre kommer att förefinnas, sedan järnvägsanläggningen fullbordats.

Vad då vidkommer storleken av de för denna anläggning erforderliga sidoschakt, framgår till en början av den kungl. propositionen, att utöver de bankfyllnader till planet 5.8 meter över Stockholms slusströskel, vilken entreprenören enligt upprättat entreprenadkontrakt är skyldig uttaga, och vilka beräknats uppgå till 445,000 kubikmeter, uppstått behov av ytterligare massor, uppgående enligt byggnadskommissionens uppgift till 205,000 å 235,000 kubikmeter.

Emellertid kommer härtill, att av Kungl. Maj:t den 2 innevarande maj fastställd förändrad sträckning av statsbanelinjen Rönninge—Ström vid Näset, enligt en utskottet från byggnadskontoret för ifrågavarande anläggning tillhandakommen promemoria, föranleder uttagning av ytterligare 56,000 resp. 37,000 kubikmeter, beroende på vilketdera av två ifrågasatta system för spåranordningen, som kommer till utförande, varför alltså den ytterligare fyllnadsmassa, som erfordras, uppgår till 291,000 resp. 272,000 kubikmeter. För den händelse, såsom ifrågasatts, vid ombyggnad av Rönninge station längre utdragsspar kommer att anläggas på yttre sidan av banken vid sjön Flaten, erfordras, enligt nämnda promemoria, ytterligare massor, förslagsvis beräknade till 25,000 kubikmeter, vartill kommer vid eventuell sidoförskjutning av banken erforderlig fyllnadsmassa.

Sålunda uppgår behovet av sidotagsmassa under planet 5.8 meter till tillhoppa 291,000 resp. 272,000 kubikmeter jämte eventuellt tillägg för förenämnda utdragsspar och sidoförskjutning.

Den av departementschefen förebrakta utredningen utvisar, att tillgången av fyllnadsmassa å ifrågavarande sträcka under förenämnda plan 5.8 meter utgör med uttagande av sidoschakten för kanal med 5.5 m:s seglationsdjup, men med bibehållande av nuvarande kanaldjupet	200,000 kubikmeter
uttagande av sidoschakten för kanal med 5.5 m:s seglationsdjup och bottenschakten för 4 m:s seglationsdjup	249,000
uttagande av såväl sido- som bottenschakt för 5.5 m:s seglationsdjup	300,000
d:o med s. k. pansarbåtsfördjupning	325,000

Av vad sålunda anförts framgår, att behovet av fyllnadsmassor för järnvägsanläggningen ej kan med någon grad av säkerhet tillfredsställas med mindre såväl sido- som bottenschakten uttagas för 5.5 meters seglationsdjup, motsvarande 300,000 kubikmeter, vilket skulle för kanalarbetet medföra en kostnad av 550,000 kronor. Om nu tillika i samband därmed utfördes den föreslagna fördjupningen för pansarbåt, skulle detta visserligen medföra en kostnad av ytterligare 50,000 kronor, men å andra sidan också giva ett överskott av 25,000 kubikmeter.

Då sålunda för fyllande av järnvägsanläggningens behov av fyllnadsmassor, vilka i enlighet med Riksdagens här ovanberörda yttranden böra uttagas vid ifrågavarande del av kanalen, erfordras en utgrävning av kanalen till 5.5 meters segeldjup, och då vidare, enligt vad departementschefen anført, därest man i framtiden skulle bestämma sig för att ombygga hela kanalen till detta djup, genom ifrågavarande kombination göres en besparing, uppskattad till icke mindre än 1,300,000 kronor i jämförelse med de av Södertäljekommissionen beräknade kostnaderna, och då det slutligen måste vara angeläget för byggnadskommissionen att med det snaraste äga kännedom om vilka fyllnadsmassor den må hava att påräkna från kanalen, synes utskottet skäl ej föreligga att avvakta resultatet av den utav vattenfallsstyrelsen igångsatta utredning i fråga om kanalens utvidgning, utan håller utskottet före, att kanalen å nu ifrågavarande sträcka bör fördjupas till 5.5 meters djup.

Vad däremot beträffar den föreslagna ytterligare fördjupningen till pansarbåtsdjup, utvisar ej den i detta ärende förebragta utredningen med någon säkerhet, att de genom denna ytterligare utgrävning vunna fyllnadsmassorna kunna få användning vid järnvägsanläggningen. Enligt vad vidare framgår av ett den 9 augusti 1911 från marinstaben till Södertälje-

kommissionen avgivit yttrande, lärer det ur sjömilitärsynpunkt vara av vikt att med fartyg av större dimensioner kunna passera Södertälje kanal endast under förutsättning att genom en blivande kanalisation av Mälarens utlopp förbi Stockholm fartyg av dessa dimensioner kunna genom denna väg inkomma i Mälaren. En sådan möjlighet förefinnes emellertid icke.

Vid nu anförda förhållanden har det synts utskottet, att med den föreslagna pansarbåtsfördjupningen lämpligen må anstå.

Emellertid vill utskottet i detta sammanhang betona, att ett beslut i enlighet med utskottets nu uttalade mening icke må anses bindande för djupet i farleden i övrigt.

Beträffande kostnaden för den av utskottet sålunda förordade utgrävningen, tillåter sig utskottet hänvisa till byggnadskommissionens uttalande om, att det härför behövlige anslaget icke erfordras förr än under år 1915, enär de till järnvägsanläggningen anvisade medlen torde kunna tagas i anspråk för arbetets påbörjande.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning må besluta, att Södertälje kanal å sträckan från Maren till Saltsjön må för en kostnad, icke överstigande 550,000 kronor, utgrävas för 5.5 meter djupgående fartyg.

Stockholm den 20 maj 1913.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från Första Kammaren: herrar greve *F. Cl:son Wachtmeister*, *O. Jonsson*, friherre *J. T. Gripenstedt*, *A. N. Hahn*, greve *P. O. L. Klingspor*, *H. F. Lamm*, friherre *J. G. Beck-Früs*, *A. C. Lindblad*, *O. M. Strömberg*, *C. G. Ekman*, *A. Åström* och *N. O. Bruce* samt

från Andra Kammaren: herrar *A. Ekman*, *H. Andersson*, *F. W. Thorsson*, *K. V. Rydén*, *J. Ström*, *G. Odqvist*, *E. A. Nilson*, *L. J. Carlsson* i Frosterud, *A. Ifvarsson*, *A. R. Lundblad*, *J. Pålsson* och *H. Lemke*.

Reservation

av herrar greve *P. O. L. Klingspor*, *H. F. Lamm*, *O. M. Strömberg*, *A. Åström*, *A. Ifvarsson* och *H. Lemke*.

— — —